

Kan man fritt bruke bilder som ligger ute på nett?

Det er en vanlig oppfatning at man nokså fritt kan bruke bilder som er åpent tilgjengelig på Internett. I en nylig avsagt dom fra EU-domstolen er temaet behandlet, og avgjørelsen står som en sterk påminnelse om at opphavsretten setter skranker også for bruk av fritt tilgjengelig materiale på Internett.

For mange er det nok naturlig å tenke at man fritt kan benytte bilder som er publisert på Internett. Bildet er jo allerede tilgjengelig for alle, og det vil ikke gjøre noe fra eller til om man selv publiserer det samme bildet på egen nettside, eller eventuelt deler det på sosiale medier. Opphavsretten setter imidlertid skranker som kan hindre en slik bruk.

I EU-domstolens avgjørelse i sak C-161/17 hadde en fotograf gitt et reisenettsted tillatelse til å benytte et bestemt bilde. Bildet var tilgjengelig på reisenettstedet uten noen form for begrensning, hverken på adgangen til bildet eller til å laste det ned. En skoleelev hadde funnet bildet på reisenettstedet og lastet det ned til bruk i en oppgave. Ved opplastning av oppgaven på skolens nettsted ble bildet tilgjengelig på Internett uten begrensning.

■ ■ EU-domstolen fant at publiseringen på skolens nettsted grep inn i fotografens opphavsrettslige enerett til å tilgjengeliggjøre bildet. Ifølge EU-domstolen kunne den omstendighet at bildet allerede var tilgjengelig på reisenettstedet ikke spille noen rolle, ettersom fotografen – da han publiserte bildet – ikke hadde tatt i betraktning personene som besøkte skolenettstedet. Når bildet ble publi-



LOVLIG: EU-domstolen mener det er opphavsrettslig tillatt å «hentelenke» et bilde fra et annet nettsted, og til sitt eget nettsted, men ulovlig å kopiere et bilde og deretter laste det opp på eget nettsted. (Foto: Sébastien Bertrand (cc-by-2.0))

sert på skolens nettsted, ble det stilt til rådighet for en såkalt «ny allmenhet».

/// *Det er all grunn til å sette spørsmålstejn ved EU-domstolens resonnement.*

latt å etablere lenker til andres verk på Internett, uavhengig av hvilken lenketeknikk som er benyttet. EU-domstolen har i den forbindelse uttrykkelig lagt til grunn at det ikke utgjør en krenkelse av opphavsrett å etablere hentelenker til andres videoer. Hentelenker er lenker som integrerer verket det lenkes til – for eksempel bilde eller video – på nett-

stedet lenken etableres. Med andre ord kan man ved å «hentelenke» et bilde fra et annet nettsted, og til sitt eget nettsted, oppnå samme effekt som om man i stedet kopierte bildet og deretter lastet det opp på eget nettsted. Ifølge EU-domstolen er det første opphavsrettslig tillatt, mens det siste er forbudt.

Rettsstilstanden må imidlertid anses som relativt klar, og vi er i resultat enig med EU-domstolen. Det vil utgjøre en krenkelse av opphavsretten å

kopiere opphavsrettslig beskyttede verk fra Internett, for så å dele det på egen nettside eller på en sosial medieplattform åpen for allmenheten.

■ ■ Det er mange frembringelser på Internett som kan tenkes å være beskyttet av opphavsrett, for eksempel bilder, tekst, og grafikk. Det sentrale kriteriet er at frembringelsen må være original. For fotografiske bilder gjelder imidlertid et utvidet vern hvor det ikke stilles krav om originalitet. Det er altså all grunn til å utvise varsomhet før en velger å kopiere og dele bilder man finner på nett. Og selv om det skulle være opphavsrettslig tillatt å etablere hentelenker til bilder, kan det være at andre regelverk – for eksempel markedsføringsloven – setter skranker for slik bruk.



Kommentar

■ Torstein Arendt (tv.) og Stian Oddbjørnsen, Kluge Advokatfirma

Arendt og Oddbjørnsen er del av Kluge Advokatfirmas tech-team, som arbeider med blant annet teknologianskaffelser, ikt-rett, IP og personvern.